

МОДЕЛЬ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ З НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ЧИТАННЯ АНГЛОМОВНИХ ГАЗЕТНО-ЖУРНАЛЬНИХ СТАТЕЙ

Бирюк О.В.

Чернігівський державний педагогічний університет імені Т.Г.Шевченка

Курс України на приєднання до загальноєвропейського інтеграційного процесу визначає стратегічний орієнтир мовної політики держави в галузі навчання іноземних мов (ІМ) – формування “вторинної мовної особистості” (Ю.М.Караулов), здатної успішно та адекватно спілкуватися ІМ в різних ситуаціях міжкультурної комунікації. Реалізація цього соціального замовлення вимагає від вітчизняної вищої освіти забезпечення підготовки викладачів ІМ, спроможних навчити учнів і студентів виконувати роль культурного посередника між своєю культурою та культурою країн, мови яких вивчаються. Необхідність навчання ІМ як засобу міжкультурного спілкування актуалізує необхідність формування у студентів соціокультурної компетенції (СКК) у всіх видах мовленнєвої діяльності, зокрема читання, оскільки в умовах відсутності англомовного середовища найбільш реальним є опосередкований контакт з автентичними джерелами інформації.

Розроблена нами система вправ для формування у майбутніх учителів СКК при навчанні читання англомовних газетно-журнальних статей (Бирюк 2005 б) забезпечує оволодіння студентами англійською мовою як засобом опосередкованої міжкультурної комунікації. Організація вправ системи передбачає використання певної моделі навчання.

В результаті реформування вищої школи України в контексті європейських освітніх вимог у вищих навчальних закладах (ВНЗ) III-IV рівнів акредитації запроваджено кредитно-модульну систему організації навчального процесу та модульно-рейтингову систему контролю навчальних досягнень студентів. Загальні рекомендації щодо розробки кредитно-модульної системи організації навчального процесу з ІМ у мовних і немовних ВНЗ і досвід з її впровадження знайшли своє відображення в тезах доповідей на міжнародному форумі “Мовна освіта: шляхи до євроінтеграції” (2005), у нормативно-методичних матеріалах Київського національного лінгвістичного університету (2004, 2005). У цій статті розглядається реалізація моделі навчального процесу з використанням запропонованої нами системи вправ для формування СКК при навчанні читання англомовних газетно-журнальних статей в умовах кредитно-модульної системи.

Під СКК при навчанні читання англомовних газетно-журнальних статей ми розуміємо сукупність соціокультурних знань, навичок і вмінь, яка забезпечує здатність студентів орієнтуватися в структурно-смісловій організації тексту англомовної газетно-журнальної статті, розпізнавати, адекватно розуміти та критично інтерпретувати експліцитну й імпліцитну соціокультурну інформацію, вміщену у ньому. Враховуючи характер об’єктів засвоєння при навчанні читання англомовних газетно-журнальних статей, у структурі СКК ми виділяємо два компоненти: структурно-орієнтовний і лінгвокраїнознавчий, кожен з яких має свою цільову домінанту. Зміст цих компонентів складають відповідні знання, навички та вміння (Бирюк 2004).

Розроблена нами система вправ для формування у майбутніх учителів СКК складається з двох підсистем відповідно до визначених її структурних компонентів, а саме: 1) підсистеми вправ для формування структурно-орієнтовного компонента; 2) підсистеми вправ для формування лінгвокраїнознавчого компонента. Перша із запропонованих підсистем має на меті оволодіння структурно-смісловією організацією тексту англомовної газетно-журнальної статті. Друга підсистема вправ спрямована на навчання розпізнавання, розуміння й інтерпретації отриманої у процесі читання соціокультурної лінгвістичної

та екстралінгвістичної інформації. Складовими підсистеми є групи вправ, спрямовані на формування окремих навичок і вмінь у процесі навчання читання англomовних газетно-журнальних статей. Зміст кожної групи вправ визначають відповідні типи й види вправ.

У межах запропонованої системи вправ формування СКК відбувається поетапно, що зумовлено комплексним характером компетенції як такої. Відповідно до характеру знань, навичок і вмінь, що формуються, було виділено п'ять етапів формування СКК: 1) ознайомлювальний етап; 2) орієнтовний етап; 3) лінгвопізнавальний етап; 4) змістопізнавальний етап; 5) інтерпретаційний етап.

Система вправ для формування СКК при навчанні читання англomовних газетно-журнальних статей зумовила двоциклічну модель формування досліджуваної компетенції. Підсистеми вправ для формування визначених нами компонентів СКК складають два послідовні цикли, які реалізуються в межах окремого навчального модуля. Перший цикл занять спрямований на формування знань, навичок і вмінь структурно-орієнтовного компонента СКК. Другий цикл занять має на меті формування складників лінгвокраїнознавчого компонента СКК. Виділені цикли, у свою чергу, поділяються на мікроцикли. При циклічній організації вправ розробленої системи ми врахували критерії та вимоги до побудови "методичного циклу" й "мікроциклу" (Ляховицький 1970:226-227). Оскільки мікроцикл має на меті "добитися автоматизованих навичок іншомовної діяльності та на цій основі – мовленнєвих умінь вищого порядку" (Ляховицький 1970:227), то кожний мікроцикл відповідає певному етапу формування досліджуваної компетенції.

Перший цикл занять містить два мікроцикли. На заняттях першого мікроциклу (МЦ 1.1) відбувається формування та вдосконалення структурно-орієнтовних навичок, а протягом другого мікроциклу занять (МЦ 1.2) – формування та розвиток структурно-орієнтовних умінь. Другий цикл складається з трьох мікроциклів. Перший мікроцикл (МЦ 2.1) спрямований на формування та вдосконалення лінгвокраїнознавчих навичок, другий (МЦ 2.2) і третій мікроцикли (МЦ 2.3) – на формування та розвиток лінгвокраїнознавчих умінь відповідно пізнавального й інтерпретаційного характеру.

Розглянемо функціонування двоциклічної моделі формування СКК при навчанні читання англomовних газетно-журнальних статей у межах кредитно-модульної системи. Основною одиницею організації навчального процесу в цій системі є навчальний модуль, під яким ми розуміємо завершену структурну частину змістового модуля, що реалізується відповідними формами навчального процесу (Про проведення педагогічного експерименту ... 2004:5).

Згідно з чинною Програмою (Програма з англійської мови для університетів / інститутів 2001) зміст третього року навчання організовано за темами, які є завершеними структурними одиницями навчальної програми з практики усного та писемного мовлення. Тому ми вважаємо за доцільне вивчати матеріал однієї теми в рамках окремого навчального модуля. На практичних заняттях з англійської мови студенти-третьокурсники вивчають шість тем (Cinema, Art, Character and Personality, the World Around Us, You Never Stop Learning, English in the World). Отже, навчальний матеріал цієї дисципліни об'єднується в шість навчальних модулів по три модулі на кожний семестр.

При розробці моделі навчального процесу, організованого за кредитно-модульною системою, з використанням системи вправ для формування досліджуваної компетенції ми брали до уваги такі фактори: 1) зміст двоциклічної моделі формування СКК; 2) основні організаційні форми навчання студентів мовних спеціальностей ІМ у ВНЗ; 3) кількість аудиторних годин, відведених на окремий навчальний модуль.

Оскільки при вивченні кожної теми передбачається читання студентами спеціально відібраних англomовних газетно-журнальних статей із соціокультурним потенціалом, в межах навчального модуля реалізується вищеописана двоциклічна модель формування СКК.

При формуванні цієї компетенції основними формами організації навчального процесу є практичні аудиторні та домашні заняття. Слід наголосити, що місце домашньої роботи у структурі навчального модуля залишається нечітко визначеним. Ми вважаємо за доцільне

розглядати зв'язок між собою та розвиток

На аудиторному навчанні ІМ діяльності в англомовних часу як на лінгвокраїнознавчий 1/3 від загального часу на домашній

Визначається кількістю на Чернігівському на базі цього навчального з яких аудиторних з практичних

Представити читання актуальних

Організація

Організація форми

АЗ 1-2 (1-2)
ДЗ 1-2 (1-2)

АЗ 3-6 (1-2)
ДЗ 3-6 (1-2)

АЗ 7-9 (1-2)
ДЗ 7-9 (1-2)

АЗ 10-13
ДЗ 10-13

АЗ 14-17
ДЗ 14-17

Умови

Перше заняття на формування

1) структура статті та

2) структура комунікації

3) структура статті; "читання змісту текстів"

розглядати аудиторні та домашні заняття як єдине методичне ціле, оскільки вони тісно між собою пов'язані: домашні вправи мають на меті подальше формування, вдосконалення та розвиток мовленнєвих навичок і умінь.

На аудиторних і домашніх заняттях з практики усного та писемного мовлення навчання ІМ має комплексний характер, тобто відбувається навчання всіх видів мовленнєвої діяльності. Виходячи з необхідності виділення часу на навчання інших видів мовленнєвої діяльності на занятті, ми вважаємо за доцільне відвести на фрагмент навчання читання англomовних газетно-журнальних статей з метою формування СКК 1/4 від загальної кількості часу як на аудиторному, так і на домашньому занятті. Враховуючи складність формування лінгвокраїнознавчих умінь, ми пропонуємо відвести на відповідні фрагменти навчання 1/3 від загальної кількості часу на аудиторному занятті та 1/2 від загальної кількості часу на домашньому занятті.

Визначаючи обсяг часу для функціонування нашої моделі навчання, ми керувалися кількістю годин, відведених на аудиторні заняття навчального модуля в навчальному плані Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка (ЧДПУ), оскільки на базі цього ВНЗ проводилося експериментальне навчання. Так, на третьому курсі ЧДПУ навчальний модуль складається з 54 годин загального навантаження студента (півтора кредиту), з яких аудиторні заняття займають 34 години. Співвідношення аудиторних і домашніх занять з практики усного і писемного мовлення у мовних ВНЗ становить 1:1.

Представимо модель організації навчального процесу з формування СКК при навчанні читання англomовних газетно-журнальних статей у межах одного навчального модуля в табл. 1.

Таблиця 1

Організація навчального процесу з формування соціокультурної компетенції

<i>Організаційні форми навчання</i>	<i>Мета навчання</i>
АЗ 1-2 (1/4) ДЗ 1-2 (1/4)	Формування та вдосконалення структурно-орієнтовних навичок
АЗ 3-6 (1/4) ДЗ 3-6 (1/4)	Формування та розвиток структурно-орієнтовних умінь
АЗ 7-9 (1/4) ДЗ 7-9 (1/4)	Формування та вдосконалення лінгвокраїнознавчих навичок
АЗ 10-13 (1/3) ДЗ 10-13 (1/2)	Формування та розвиток лінгвокраїнознавчих умінь пізнавального характеру
АЗ 14-17 (1/3) ДЗ 14-17 (1/2)	Формування та розвиток лінгвокраїнознавчих умінь інтерпретаційного характеру

Умовні позначення: АЗ 1,2,3,4,5, ... – аудиторне заняття №1, 2, 3, 4, 5 ...;

ДЗ 1,2,3,4,5, ... – домашнє заняття №1, 2, 3, 4, 5 ...

Перші 12 годин аудиторних і 12 годин домашніх занять навчального модуля спрямовані на формування у студентів таких складників структурно-орієнтовного компонента СКК:

1) структурно-функціональних знань (про структуру англomовної газетно-журнальної статті та комунікативні функції її структурних частин);

2) структурно-орієнтовних навичок (визначати структурні частини тексту та їхні комунікативні функції);

3) структурно-орієнтовних умінь (орієнтуватися в структурно-смысловій організації статті; "читати" образну / графічну соціокультурну інформацію; прогнозувати соціокультурний зміст тексту англomовної газетно-журнальної статті).

На двох перших аудиторних і домашніх заняттях (перший мікроцикл першого циклу, який відповідає ознайомлювальному етапу формування СКК) відбувається формування та вдосконалення структурно-орієнтовних навичок. На першому аудиторному занятті студенти спочатку ознайомлюються зі структурою англomовної газетно-журнальної статті за допомогою пам'ятки, яка містить відповідну інформацію. Якщо студенти раніше не працювали з пам'ятками, то викладач має пояснити їм зміст пам'ятки та як нею користуватися. Потім вони виконують низку рецептивно-репродуктивних вправ на усвідомлення й визначення структури тексту статті. На другому аудиторному занятті передбачається виконання вправ на усвідомлення та визначення комунікативних функцій структурних частин, з якими студенти ознайомлюються за допомогою відповідних пам'яток. Вправи виконуються в індивідуальному і парному режимах. Домашні вправи спрямовані на вдосконалення структурно-орієнтовних навичок, набутих на аудиторному занятті.

Наступні чотири аудиторні та домашні заняття (другий мікроцикл першого циклу, який відповідає орієнтовному етапу формування СКК) містять вправи для формування структурно-орієнтовних умінь. На третьому й четвертому заняттях студенти навчаються орієнтуватися у структурно-смысловій організації тексту англomовної газетно-журнальної статті, тобто визначати її тему та головну думку з опорою на структуру. Студенти виконують рецептивні й рецептивно-репродуктивні вправи на локалізацію, визначення, диференціацію теми та головної думки статті в індивідуальному й парному режимах. Домашні вправи спрямовані на розвиток набутих умінь.

На п'ятому аудиторному та домашньому заняттях студенти працюють з ілюстративним матеріалом: "читають" та інтерпретують представлену в ньому образну або графічну соціокультурну інформацію. Вправи на аудиторному занятті виконуються в індивідуальному і парному режимах та, в основному, супроводжуються ключами, що полегшує процедуру контролю з боку викладача.

Шосте аудиторне заняття містить вправи на прогнозування соціокультурного змісту статті за даними її структурними частинами. При виконанні рецептивно-(ре)продуктивних вправ студенти поступово навчаються прогнозувати складові соціокультурного змісту статті – наявність соціокультурної інформації, соціокультурні факти та їхню соціальну оцінку. Вправи розраховані на виконання в парному і груповому режимах. Домашні вправи на розвиток уміння прогнозувати соціокультурний зміст статті доцільно виконувати письмово та перевіряти на наступному аудиторному занятті або здавати викладачу для перевірки.

Останні 22 години аудиторних і 22 години домашніх занять навчального модуля мають на меті формування у студентів таких складників лінгвокраїнознавчого компонента СКК:

1) соціокультурних лінгвістичних знань про джерела національно-культурної інформації в англійській мові – слова-реалії, фонову й конотативну лексику, фразеологізми, мовні афоризми, алюзії; соціокультурну наповненість лексики тем, що вивчаються; відношення еквівалентності та безеквівалентності між мовними одиницями (МО) англійської й української мов;

2) соціокультурних екстралінгвістичних знань історико-культурного, соціального, семіотичного, етнокультурного, географічного та затекстового фонів;

3) лінгвокраїнознавчих навичок: розпізнавати в тексті МО з національно-культурною семантикою; адекватно розуміти МО з національно-культурною семантикою; встановлювати парадигматичні та синтагматичні зв'язки національно маркованих МО з іншими словами; виділяти загальнокультурний і національно-специфічний компоненти в МО; прогнозувати соціокультурне лексичне наповнення тексту за предметом повідомлення;

4) лінгвокраїнознавчих умінь пізнавального характеру: виділяти, співвідносити, узагальнювати соціокультурні факти; виділяти експліцитну та вилучати імпліцитну соціальну оцінку;

5) лінгвокраїнознавчих умінь інтерпретаційного характеру: створювати соціокультурний портрет англomовних народів і країн; порівнювати англomовну культуру з рідною.

На цьому етапі формування модуля (перший мікроцикл першого циклу) відбувається формування та вдосконалення структурно-орієнтовних навичок. На першому аудиторному занятті студенти спочатку ознайомлюються зі структурою англomовної газетно-журнальної статті за допомогою пам'ятки, яка містить відповідну інформацію. Якщо студенти раніше не працювали з пам'ятками, то викладач має пояснити їм зміст пам'ятки та як нею користуватися. Потім вони виконують низку рецептивно-репродуктивних вправ на усвідомлення й визначення структури тексту статті. На другому аудиторному занятті передбачається виконання вправ на усвідомлення та визначення комунікативних функцій структурних частин, з якими студенти ознайомлюються за допомогою відповідних пам'яток. Вправи виконуються в індивідуальному і парному режимах. Домашні вправи спрямовані на вдосконалення структурно-орієнтовних навичок, набутих на аудиторному занятті.

Наступні чотири аудиторні та домашні заняття (другий мікроцикл першого циклу, який відповідає орієнтовному етапу формування СКК) містять вправи для формування структурно-орієнтовних умінь. На третьому й четвертому заняттях студенти навчаються орієнтуватися у структурно-смысловій організації тексту англomовної газетно-журнальної статті, тобто визначати її тему та головну думку з опорою на структуру. Студенти виконують рецептивні й рецептивно-репродуктивні вправи на локалізацію, визначення, диференціацію теми та головної думки статті в індивідуальному й парному режимах. Домашні вправи спрямовані на розвиток набутих умінь.

На п'ятому аудиторному та домашньому заняттях студенти працюють з ілюстративним матеріалом: "читають" та інтерпретують представлену в ньому образну або графічну соціокультурну інформацію. Вправи на аудиторному занятті виконуються в індивідуальному і парному режимах та, в основному, супроводжуються ключами, що полегшує процедуру контролю з боку викладача.

Шосте аудиторне заняття містить вправи на прогнозування соціокультурного змісту статті за даними її структурними частинами. При виконанні рецептивно-(ре)продуктивних вправ студенти поступово навчаються прогнозувати складові соціокультурного змісту статті – наявність соціокультурної інформації, соціокультурні факти та їхню соціальну оцінку. Вправи розраховані на виконання в парному і груповому режимах. Домашні вправи на розвиток уміння прогнозувати соціокультурний зміст статті доцільно виконувати письмово та перевіряти на наступному аудиторному занятті або здавати викладачу для перевірки.

Останні 22 години аудиторних і 22 години домашніх занять навчального модуля мають на меті формування у студентів таких складників лінгвокраїнознавчого компонента СКК:

1) соціокультурних лінгвістичних знань про джерела національно-культурної інформації в англійській мові – слова-реалії, фонову й конотативну лексику, фразеологізми, мовні афоризми, алюзії; соціокультурну наповненість лексики тем, що вивчаються; відношення еквівалентності та безеквівалентності між мовними одиницями (МО) англійської й української мов;

На сьомому, восьмому та дев'ятому аудиторних і домашніх заняттях навчального модуля (перший мікроцикл другого циклу, який відповідає лінгвокраїнознавчому етапу формування СКК) відбувається формування у студентів лінгвокраїнознавчих навичок. Спочатку викладач пояснює студентам такі лінгвістичні поняття, як слово-реалія, фонова та конотативна лексика, з наведенням відповідних прикладів. Після цього студенти виконують рецептивні вправи на впізнання, диференціацію, ідентифікацію, класифікацію МО з культурним компонентом семантики та рецептивно-репродуктивні вправи на заповнення пропусків у реченнях, прогнозування соціокультурного лексичного наповнення тексту статті. Соціокультурні лінгвістичні знання студенти отримують при виконанні вправ у співвіднесенні національно маркованих МО з їхніми лінгвокраїнознавчими коментарями та з текстів статей або їх фрагментів, які використовуються як системний і комплексний коментарі. Вправи для аудиторної та домашньої роботи супроводжуються ключами, що полегшує процедуру контролю з боку викладача й самоконтролю.

Наступні чотири заняття (другий мікроцикл другого циклу, який відповідає змістопізнавальному етапу) містять вправи для формування та розвитку лінгвокраїнознавчих умінь пізнавального характеру. У ході десятого та одинадцятого аудиторних занять студенти послідовно виконують групи вправ на виділення, співвіднесення й узагальнення соціокультурних фактів при читанні фрагментів статей. На наступних двох заняттях студенти навчаються вилучати спочатку експліцитно, а потім імпліцитно виражену соціальну оцінку. Вправи мають рецептивний і рецептивно-(ре)продуктивний характер та супроводжуються зразком виконання, що полегшує роботу студентів. На аудиторних заняттях студенти працюють в індивідуальному і парному режимах. Під час домашньої роботи студенти виконують комунікативні вправи на матеріалі цілих текстів газетно-журнальних статей.

Останні чотири аудиторні і домашні заняття навчального модуля (третій мікроцикл другого циклу, який відповідає інтерпретаційному етапу формування СКК) містять вправи для формування та розвитку лінгвокраїнознавчих умінь інтерпретаційного характеру. Виконання вправ для формування умінь створювати соціокультурний портрет англomовних народів і країн передбачає розвиток умінь розуміти соціокультурні факти та їхню соціальну оцінку, оскільки на їх основі студенти навчаються визначати характеристики соціокультурного портрета. Вправи чотирнадцятого аудиторного заняття супроводжуються зразками виконання. Ця штучна опора поступово усувається при виконанні вправ на наступному аудиторному занятті, і студенти спираються на соціокультурну інформацію, отриману з прочитаного тексту, та власні фонові знання. Для успішного виконання цих вправ слід забезпечити студентів необхідним мінімумом фонових знань про національний характер англomовних народів та їхнє суспільне життя. З цією метою студентам пропонується прочитати відповідні додаткові тексти країнознавчого характеру на домашніх заняттях. Вправи двох останніх аудиторних і домашніх занять мають на меті формування та розвиток у студентів здатності порівнювати англomовну культуру з рідною. Студенти навчаються визначати спільне й відмінне спочатку між соціокультурними фактами, потім їхньою соціальною оцінкою та, нарешті, рисами соціокультурних портретів англomовних і україномовних народів і країн. Вправи виконуються на матеріалі текстів статей про англomовну й україномовну дійсність і з опорою на власні фонові знання студентів у парному та груповому режимах.

Навчальні досягнення студентів при формуванні СКК у навчанні читання англomовних газетно-журнальних статей оцінюються на аудиторних заняттях навчального модуля в ході виконання відповідних усних і письмових завдань та перевірки домашніх завдань, виконаних усно чи письмово.

Нами були розроблені критерії оцінки рівня сформованості знань, навичок і умінь СКК при навчанні читання англomовних газетно-журнальних статей (Бирюк 2005 а:143-144). Так, при оцінюванні рівня сформованості складників структурно-орієнтовного компонента СКК рекомендується застосовувати такі критерії: 1) структурно-функціональна обізнаність (структурно-функціональні знання); 2) правильність визначення структури тексту статті та правильність визначення комунікативних функцій її структурних частин (структурно-

орієнтовні навички); 3) адекватність визначення смислових компонентів – теми й головної думки (вміння орієнтуватися в структурно-смислової організації статті); 4) ступінь ідентифікації образної / графічної соціокультурної інформації (вміння “читати” образну та графічну соціокультурну інформацію); 5) ступінь достовірності прогнозування (вміння прогнозувати соціокультурний зміст газетно-журнальної статті).

Для оцінки рівня сформованості лінгвокраїнознавчого компонента СКК варто використовувати такі критерії: 1) соціокультурна обізнаність (соціокультурні знання); 2) ступінь локалізації та точність розуміння національно маркованих МО (лінгвокраїнознавчі навички); 3) ступінь повноти розуміння (вміння розуміти соціокультурні факти); 4) ступінь глибини розуміння (вміння розуміти соціальну оцінку); 5) змістовність характеристики соціокультурного портрета (вміння створювати соціокультурний портрет англomовних народів і країн).

У межах кредитно-модульної системи організації навчального процесу оцінювання здійснюється за рейтинговою системою. Під рейтингом ми розуміємо кількісний показник оцінки навчальних досягнень студента. Мета студента полягає в тому, щоб набрати максимально можливу кількість балів. Всі набрані окремим студентом бали сумуються та складають його індивідуальний інтегральний індекс (Дем'янова 2003:95). Зважаючи на комплексний характер навчання ІМ на практичних заняттях з практики усного та писемного мовлення, при визначенні рівня сформованості англomовної комунікативної компетенції доцільно оцінювати окремо кожний аспект навчальної діяльності студента при вивченні ІМ. Ці аспекти визначаються у ВНЗ самостійно з урахуванням їхньої специфіки. Бали, відведені на оцінювання навчальних досягнень студентів в межах одного модуля, розподіляються між окремими аспектами вивчення ІМ з урахуванням їхньої пріоритетності та складності. На сьогодні у мовних ВНЗ України відсутня уніфікована система модульно-рейтингового контролю навчальних досягнень студента, що ускладнює розробку системи модульно-рейтингового контролю при формуванні СКК у навчанні читання англomовних газетно-журнальних статей.

При поточному оцінюванні навчальних досягнень студентів на аудиторних заняттях ми спираємося на систему рейтингових балів і критерії оцінювання, викладені в “Кредитно-модульній системі організації навчального процесу з першої іноземної мови” (2004) та “Нормативно-методичних матеріалах щодо кредитно-модульної системи організації навчального процесу в Київському національному лінгвістичному університеті” (2005). Виходячи з комплексного характеру занять з практики усного та писемного мовлення, ми пропонуємо оцінювати кожний аспект навчальної діяльності студента на аудиторному занятті окремо за 10-бальною шкалою (Нормативно-методичні матеріали ... 2005:5) і виводити середній бал за аудиторну роботу студента на кожному занятті. Отже, на аудиторних заняттях навчального модуля викладач оцінює навчальні досягнення студентів при виконанні аудиторних і перевірки домашніх вправ, спрямованих на формування досліджуваної компетенції.

Представимо систему рейтингових балів і критерії оцінювання навчальних досягнень студентів при формуванні СКК у навчанні читання англomовних газетно-журнальних статей у табл. 2.

Таблиця 2

Система рейтингових балів і критерії оцінювання навчальних досягнень студентів при формуванні СКК у навчанні читання англomовних газетно-журнальних статей

Рейтингова оцінка	Критерії оцінки
10	Оптимальний рівень підготовки (повністю правильна відповідь на запитання експрес-контролю)
8	Достатній рівень підготовки (в основному правильна відповідь з незначними помилками)
6	Задовільний рівень підготовки (в цілому правильна відповідь, але з великою кількістю помилок)
4	Незадовільний рівень підготовки (неправильна відповідь зі значною кількістю помилок)

У
контроль
складу
За
рейтинг
до навч
заохоче
до навч
балів
причин
тобто ре
(Кредит
Тав
система
газетно-
система
навчаль-
аудитор

ЛІТЕ

Бир
при навч
“Мовна
К.І.Они
Бир
читання
статей
НПУ ім
Бир
читання
Дем
обученн
Матеріал
Отв. ред
Кред
Укладач
Лях
Між
За ред. С
Нор
навчаль
М.І.Сол
Прог
Проект
Прог
навчаль
On-line

У разі включення завдань для перевірки рівня сформованості СКК до модульної контрольної роботи, ваговий бал за ці завдання визначається з урахуванням аспектного складу модульної контрольної роботи.

За наслідками роботи протягом навчального модуля студенту виставляється поточний рейтинг, який є середнім арифметичним від суми балів, отриманих на заняттях, які входять до навчального модуля (Кредитно-модульна система ... 2004:14). Крім того, нараховуються заохочувальні та штрафні бали. Так, за 100% відвідування практичних занять, які входять до навчального модуля, до поточного рейтингу студента додається 5 заохочувальних балів. Пропуски аудиторних занять або невиконання домашніх завдань без поважних причин карається "штрафними балами у розмірі вагового балу відповідного рівня контролю, тобто рейтингова оцінка пропущеного заняття або невиконаного завдання складає 0 балів" (Кредитно-модульна система ... 2004:5).

Таким чином, ми запропонували двоциклическу модель навчального процесу з використанням системи вправ для формування у майбутніх учителів СКК при навчанні читання англomовних газетно-журнальних статей та розглянули її функціонування у межах кредитно-модульної системи. Нерозв'язаними залишаються питання розподілу балів між окремими аспектами навчальної діяльності студентів при вивченні ІМ, визначення оптимального співвідношення аудиторних і позааудиторних самостійних годин у межах окремого навчального модуля.

ЛІТЕРАТУРА

Бирюк О.В. Проблема оцінювання рівня сформованості соціокультурної компетенції при навчанні читання англomовних газетно-журнальних статей // Міжнародний форум "Мовна освіта: шлях до інтеграції": Тези доповідей / За ред. С.Ю.Ніколаєвої, К.І.Онищенко. – К.: Ленвіт, 2005 а. – С. 143–144.

Бирюк О.В. Структура та зміст соціокультурної компетенції майбутніх учителів у навчанні читання англomовних газетно-журнальних статей // Наукові записки: Збірник наукових статей Нац. пед. ун-ту ім. М.П.Драгоманова. Серія "Педагогічні та історичні науки". – К.: НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2004. – Вип. LVI (56). – С. 24–34.

Бирюк О.В. Формування соціокультурної компетенції у майбутніх учителів при навчанні читання англomовних публіцистичних текстів // Іноземні мови. – 2005 б. – № 2. – С. 21–27.

Дем'янова Н.В. Особенности организации педагогического контроля в модульном обучении // Непрерывное обучение иностранным языкам: методология, теория, практика. Материалы докл. Междунар. науч.-практ. конф., Минск, 24-23 декабря 2003 г.: В 3 ч. / Отв. ред. Н.П.Баранова. – Минск: МГЛУ, 2003. – Ч.3. – С. 94–96.

Кредитно-модульна система організації навчального процесу з першої іноземної мови / Укладач А.П.Максименко. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2004. – 21 с.

Ляховицький М.В. Звукозапис у навчанні іноземних мов. – К.: Рад. шк., 1970. – 240 с.

Міжнародний форум "Мовна освіта: шляхи до євроінтеграції": Тези доповідей / За ред. С.Ю.Ніколаєвої, К.І.Онищенко. – К.: Ленвіт, 2005. – С. 125-135.

Нормативно-методичні матеріали щодо кредитно-модульної системи організації навчального процесу в Київському національному лінгвістичному університеті / Уклад.: М.І.Соловей, А.П.Максименко. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2005. – 16 с.

Програма з англійської мови для університетів / інститутів (п'ятирічний курс навчання): Проект / С.Ю.Ніколаєва, М.І.Соловей та ін. – Вінниця: Вид-во "Нова Книга", 2001. – 247 с.

Про проведення педагогічного експерименту з кредитно-модульної системи організації навчального процесу // Наказ Міністерства освіти і науки України № 48 від 23 січня 2004 р. // On-line: http://www.mon.gov.ua/laws/MON_48.